

Aan de gemeenteraad

Behandeld door	I.L.M. Bekker	Datum	5 december 2023
Doorkiesnummer	14030	Kenmerk	11874754
E-mail	i.bekker@utrecht.nl	Onderwerp	Evaluatierapport Ondernemersfonds Utrecht 2023
Bijlage(n)	1	Beleidsveld	Economische Zaken

Geachte leden van de raad,

Ondernemers maken Utrecht tot de stad die ze is. Niet alleen vanwege hun bijdrage aan de leefbaarheid en de levendigheid van de stad, ook vanwege hun bijdrage aan de uitdagingen waar onze stad voor staat, zoals de groeiende ongelijkheid in de stad, de woningnood en de klimaatcrisis. Om die uitdagingen aan te pakken hebben we samenwerking nodig met en tussen alle partners in de stad: inwoners, ondernemers, kennisinstituten, maatschappelijke instellingen en bijvoorbeeld het bedrijfsleven. Het Ondernemersfonds Utrecht van, voor en door ondernemers is daar een voorbeeld van.

Afgelopen voorjaar heeft de vierjaarlijkse evaluatie van Ondernemersfonds Utrecht (OfU) plaatsgevonden, deze keer uitgevoerd door bureau Berenschot. Via deze brief leg ik u graag in het kort de aanleiding, achtergrond en werking van het Ondernemersfonds Utrecht uit om u daarna te informeren over de belangrijkste conclusies en aanbevelingen van dit onderzoek.

Aanleiding evaluatieonderzoek

In 2019 heeft uw raad besloten de financiering van het Ondernemersfonds voor onbepaalde tijd door te zetten, waarmee het fonds een structureel karakter heeft gekregen. Afsproken is dat er eens per vier jaar een evaluatieonderzoek wordt uitgevoerd, om te beginnen in 2022/2023. De onderzoeksresultaten worden ter informatie aan de gemeenteraad toegestuurd. In de bijlage treft u het volledige rapport aan.

Ondernemersfonds Utrecht: van, voor en door ondernemers

Ondernemersfonds Utrecht is in 2012 opgericht. Sinds de oprichting van het fonds is er geld voor collectieve ondernemersinitiatieven in Utrecht met als doel het bevorderen van het lokale vestigingsklimaat en de economische vitaliteit van Utrecht. De onafhankelijke stichting Ondernemersfonds Utrecht beheert het geld dat door ondernemers zelf wordt opgebracht via een opslag van 11,1% op de ozb niet-woningen. Alle betalers van ozb niet-woningen betalen mee. Behalve bedrijven zijn dat bijvoorbeeld ook scholen, sportvelden en ziekenhuizen. Ook de overheid betaalt mee als zij een pand bezit of huurt. Om te zorgen dat de ondernemers die het geld opbrengen er daadwerkelijk ook zelf mee aan de slag kunnen, is de stad verdeeld in zo'n zeventig deelgebieden: de trekkingsgebieden. Zo'n trekkingsgebied kan een industrieterrein zijn of een kantorenpark, en soms is het een hele stadswijk. Ieder gebied brengt een eigen budget op en mag zelf bepalen wat het daarmee doet, mits het ten goede komt aan het versterken van het vestigingsklimaat. In elk trekkingsgebied is een trekkingsgerechtigde organisatie actief (meestal een ondernemersvereniging)

die ervoor zorgt dat het budget collectief, doelmatig en rechtmatig wordt besteed. Het bestuur van Ondernemersfonds Utrecht toetst vervolgens of de besteding transparant is, of die past bij het doel van het fonds en of er bijvoorbeeld geen kosten worden gemaakt voor zaken die de gemeente eigenlijk moet betalen. Dit jaar bedraagt de ozb opslag niet-woningen ruim 11 miljoen Euro. Door de hierboven geschetste werkwijze en systematiek wordt geborgd dat het geld dat door ondernemers wordt opgebracht, binnen het kader door de ondernemers besteed kan worden. Het Ondernemersfonds Utrecht is van, voor en door ondernemers. We kunnen hier als gemeente Utrecht slechts heel beperkt op sturen.

Gezamenlijk opdrachtgeverschap

Gemeente Utrecht en Ondernemersfonds Utrecht hebben in gezamenlijk opdrachtgeverschap bureau Berenschot opdracht gegeven om de werking van het fonds in kaart te brengen, een terugblik te geven op de aanbevelingen uit de vorige evaluatie (Hiemstra en De Vries, 2018/2019), het ontwikkelpotentieel van het fonds te benoemen en te komen met concrete aanbevelingen voor de toekomst. Daarvoor heeft Berenschot vier onderzoeksmethoden toegepast: bureauonderzoek, kwalitatieve interviews, een online enquête en een afsluitende duidingsbijeenkomst.

Belangrijkste uitkomsten uit de evaluatie

Uit het onderzoek wordt duidelijk dat:

- Het fondsmanagement naar tevredenheid functioneert.
- Ondernemers doorgaans tevreden zijn over de werking van het fonds. Zij staan positief tegenover OfU als facilitator van samenwerking.
- De activiteiten van OfU en de ondernemers maatschappelijke meerwaarde hebben.
- De organisatie van de trekkingsgebieden afgelopen jaren is verbeterd, zowel in meer als minder volwassen gebieden. Toch zijn er ook gebieden waar geen verbetering heeft plaatsgevonden en waar OfU zijn aandacht op moet blijven richten.
- Een betere besteding van het budget wordt bereikt door een betere organisatie van de trekkingsgebieden. Het is essentieel om alle gebieden waar het budget per jaar nog niet volledig wordt opgemaakt naar een hoger organisatieniveau te tillen.
- Er is geen behoefte bij ondernemers om samen op te trekken en/of vanuit OfU initiatieven te ontwikkelen om zodoende mogelijk makkelijker aan tafel te komen bij de gemeente.
- Ondernemers willen graag, naast samenwerking in hun eigen gebied, samenwerken op de thema's duurzame energie, mobiliteit, groen, evenementen, veiligheid en werkgelegenheid.

Het valt op dat ondernemers in dezelfde thema's willen investeren als gemeente Utrecht. Zo willen ondernemers samenwerken op de thema's duurzame energie, mobiliteit, groen, evenementen, veiligheid en werkgelegenheid. Om deze thematische samenwerking te faciliteren, krijgt OfU het advies om een strategische agenda op te zetten in samenwerking met een kleine vaste groep betrokken ondernemers (een 'strategische agendacommissie') en te starten met het organiseren van themabijeenkomsten. Als gemeente Utrecht denken we hierover graag proactief met OfU mee en bieden we onze helpende hand aan bij de voorbereiding en uitvoering ervan. Uiteraard in goed overleg met zowel Stichting Ondernemersfonds Utrecht als de betrokken ondernemers. Op deze wijze hopen we dat de financiële middelen van Ondernemersfonds Utrecht óók ingezet worden voor de grote maatschappelijke opgaven en transities waar we als stad en samenleving voor staan.

Een andere belangrijke aanbeveling waar Berenschot mee komt, heeft betrekking op het geld dat in een aantal trekkingsgebieden onbenut blijft. Overweeg als Ondernemersfonds om het onbenutte budget na drie jaar betekenisvoller te verspreiden door het bedrag niet alleen over de trekkingsgebieden te verdelen, maar een gedeelte hiervan aan te wenden om verbeteringen ten goede van trekkingsgebieden voor te stellen en te bekostigen. Een meer inhoudelijke invulling van de herindeling van geld is relevant omdat het beschikbare budget de komende jaren toeneemt en momenteel het huidige budget niet in alle trekkingsgebieden wordt opgemaakt. Voorgesteld wordt om een gedeelte van het onbenutte budget, in samenspraak met het betreffende trekkingsgebied, na drie jaar in te zetten om gericht te helpen in het verhogen van de organisatiegraad. Daarbij wordt de nadruk gelegd op de optie van het structureel aanstellen van een kartrekker, -een professional die ingehuurd wordt op uitvoerend en/of strategisch niveau ter ondersteuning van het gebied- aangezien dat een succesfactor is gebleken voor de meer volwassen gebieden. Ook kan de organisatiegraad

vergroot worden en vorm krijgen door de aanwezigheid van een juridische entiteit, het hebben van jaarplannen, een aanwezige overlegstructuur of het hebben van bestedingspijlers.

Tot slot vraagt het rapport opnieuw aandacht van ons als gemeente Utrecht voor het beschikbaar stellen van contactgegevens van alle ondernemers in Utrecht om zo ondernemers, initiatieven, projecten en programma's in de trekkingsgebieden beter met elkaar te kunnen ontsluiten. Deze wens is niet nieuw. We hebben dit eerder al onderzocht en het is niet zozeer de Algemeen Verordening Gegevensbescherming (AVG), maar de Wet WOZ en de Convenant levering Waardering Onroerende Zaken gegevens, die beperkingen oplegt aan het delen van deze gegevens. Dat biedt helaas geen ruimte om de lijsten die wij van de BghU krijgen verder te delen. Het gaat hier om gegevens die in het kader van de belastingheffing zijn verzameld en die mogen niet voor andere doeleinden worden gebruikt. Dat is zo in de wet geregeld. De n.a.w. gegevens (naam, adres, woonplaats) vallen hier ook onder. Het convenant ruimer interpreteren of uitbreiden kan door die wettelijke beperking dan ook niet. Samen met OfU zoeken we naar mogelijke andere opties om het ondernemersnetwerk te bereiken.

Vervolg

Ondernemersfonds Utrecht is een begrip in onze stad. Een fonds van, voor en door ondernemers met een krachtig netwerk op basis van sterk partnerschap. Naar aanleiding van het evaluatieonderzoek hebben we Ondernemersfonds gevraagd te komen met een goede werkwijze om het onbenut budget beter in te zetten. Het rapport van Berenschot biedt hiervoor voldoende aanknopingspunten. Daarnaast is de wens uitgesproken om ook de meer lange termijn betrokkenheid van ondernemers te vergroten bij ontwikkelingen in de stad die invloed op hen hebben. Het is voor ons college waardevol als ondernemers actief kunnen meepraten over zaken die over 10 á 15 jaar plaatsvinden. Denk bijvoorbeeld aan grote gebiedsontwikkelingen, mobiliteitsbeleid en ambities op gebied van verduurzaming. Tot slot hebben we voorgesteld om, mede naar aanleiding van het succes van Ondernemersfonds klassiekers als de 'hanging baskets', feestverlichting en camerabeveiliging, op zoek te gaan naar nieuwe klassiekers, bijvoorbeeld rondom netcongestie of verduurzaming. Ook hiervoor is de organisatiegraad en het samenwerkend en lerend vermogen van de trekkingsgebieden onderling van cruciaal belang. Wij zien de toekomst met vertrouwen tegemoet.

Met vriendelijke groet,

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris,

de burgemeester,